

ROMÂNIA LA ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE

LAURENȚIU-CRISTIAN DUMITRU

Problematica diplomației, a păcii și războiului, a asigurării securității statelor a constituit o preocupare constantă și în aceeași măsură majoră pentru politicieni, analiști și universitari în secolul XX.

Din această perspectivă a rezultat o amplă, diversificată și valoroasă experiență consacrată păcii și războiului în secolul trecut, cu referire implicită la mecanismele de asigurare și păstrare a păcii și securității internaționale.

Sinuosul și elaboratul proces de geneză a Organizației Națiunilor Unite a ridicat probleme fundamentale privind organizarea păcii și asigurarea securității după încheierea celui de-al doilea război mondial, în Europa și pe întreaga planetă. Reprezentanții marilor puteri membre ale coaliției Națiunilor Unite au depus o laborioasă activitate politică, diplomatică, juridică, pe multiple planuri și în etape, ce a vizat și a asigurat în ultimă instanță, concretizarea Cartei Organizației Națiunilor Unite, document ce fundamentează cadrul legal al relațiilor internaționale¹.

Istoricul Gheorghe I. Brătianu, prezentând în lucrarea "Formule de organizare a păcii" o viziune de abordare a istoriei, ca instrument ce oferă cadrul conceptual și metodologic pentru studierea și înțelegerea relațiilor internaționale, lansa în mod judicios o serie de idei la Universitatea bucureșteană, cu privire la rolul pe care îl putea juca România în lumea postbelică în interesul păcii și securității internaționale, inclusiv prin admiterea în cadrul ONU.

Deși acordurile de la lalta precizau în mod expres ca la Conferința de la San Francisco să fie invitate toate statele care declaraseră război unuia sau mai multor state ale Axei până la 1 martie 1945, România, înfăptuind aceste acte încă din august 1944, nu a primit o asemenea invitație².

Pornind de la faptul că Organizația Națiunilor Unite a fost concepută cu scopul fundamental de a apăra pacea și securitatea internațională, ca o orga-

1. Constantin Bușe, Nicolae Dascălu, *Diplomație în vreme de război. De la Carta Atlanticului la Carta ONU*, Editura Universității din București, București, 2000, *passim*

2. Romulus Neagu, *Organizația Națiunilor Unite. Adaptare la cerințele lumii contemporane*, Ed. Politică, București, 1983, pp.38-39

nizație cu caracter universal deschisă tuturor statelor care îndeplinesc și se obligă să respecte prevederile Cartei, România a solicitat la 10 iulie 1947, prin scrisoarea adresată de ministrul afacerilor externe Gheorghe Tătărescu, secretarului general al ONU, Trygve Lie, admiterea în Organizație subliniind dorința statului român de a-și aduce contribuția la asigurarea păcii și cooperării internaționale³.

Ca urmare a cererilor adresate de diferite state, vizând primirea în Organizația Națiunilor Unite, Consiliul de Securitate, în ședința sa din 18 august 1947, a luat în discuție, printre altele, candidaturile Italiei, României, Ungariei, Bulgariei, și Austriei. Reprezentantul sovietic a propus să nu fie supuse votului cererile acestor state, motivând faptul că tratatele de pace cu ele nu intraseră în vigoare, iar tratatul de stat cu Austria nu era nici măcar redactat. În climatul de debut al manifestărilor tipice Războiului Rece, propunerea sovietică nu este acceptată, iar în ședința din 21 august 1947 cererile acestor țări, neîntrunind unanimitatea membrilor permanenți ai Consiliului de Securitate, sunt respinse, Statele Unite votând împotriva candidaturilor României, Ungariei și Bulgariei, iar Uniunea Sovietică împotriva candidaturilor Italiei și Austriei⁴.

Ulterior ratificării Tratatului de Pace de la Paris, deși a intrat în sfera de dominație sovietică, fiindu-i impus modelul totalitar comunist de evoluție, România se racordează treptat cadrului relațiilor internaționale.

În 1948, România a devenit membru al Organizației Mondiale a Sănătății și al Organizației Meteorologice Mondiale, fiind membru încă din perioada interbelică al Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor și al Uniunii Poștale Universale - toate patru instituții specializate ale ONU.

De asemenea, România a participat la lucrările Conferinței de la Geneva, din 1949, pentru elaborarea convențiilor privitoare la victimele de război. La 12 iulie 1954, Consiliul Economic și Social al ONU declara că nu se opune primirii României în UNESCO. Continuând demersurile de primire în Organizația Națiunilor Unite, în Declarația din decembrie 1952⁵, ca și în cererea din septembrie 1954⁶, guvernul român a declarat că este gata să accepte și să ducă la îndeplinire obligațiile ce decurg din prevederile Cartei ONU.

La 1 decembrie 1955, în Comitetul Politic Special a început discutarea problemei admiterii de noi membri în ONU. Discuția a fost deschisă de către reprezentantul statului Peru, președintele Comitetului Bunelor Oficii pentru admiterea de noi membri. Acesta a cerut admiterea în organizație a 18 noi membri: Albania, Austria, Bulgaria, Cambodgia, Sri Lanka, Finlanda, Iordania,

3. *Scântea*, 13 iulie 1947

4. Tănase Negulescu, *România la Organizația Națiunilor Unite*, Ed. Politică, București, 1975, pp. 12-13

5. *Scântea*, 7 decembrie 1952

6. *Ibidem*, 26 septembrie 1954

Irlanda, Italia, Japonia, Laos, Libia, Mongolia, Nepal, Portugalia, România, Spania și Ungaria. Reprezentantul Canadei a prezentat în numele țării sale și al altor state, un proiect de rezoluție care solicita Consiliului de Securitate discutarea admiterii în ONU a celor 18 state care și-au depus candidatura, delegațiile britanică și sovietică declarând în cadrul comitetului că aprobă propunerea canadiană. La discuțiile din cadrul Comitetului Politic Special, cu excepția delegațiilor Cubei și Israelului, toate delegațiile au sprijinit propunerea canadiană. În Adunarea Generală, proiectul de rezoluție a întrunit o majoritate de voturi covârșitoare.

La 10 decembrie 1955, Consiliul de Securitate a luat în discuție propunerea cu privire la admiterea în ONU a celor 18 state. Președintele Consiliului de Securitate s-a pronunțat pentru adoptarea propunerii, arătând că este necesar să se țină seama de recomandarea exprimată de majoritatea membrilor Adunării Generale. În cadrul Consiliului a fost adoptat sistemul de procedură propus de delegațiile Braziliei și Noii Zeelande, conform căruia trebuia să se analizeze separat fiecare candidatură. Supunându-se la vot candidaturile, reprezentantul Chinei a votat împotriva admiterii Mongoliei, zădărniciind astfel admiterea în ONU, în bloc, a celor 18 state. La inițiativa delegatului sovietic, Consiliul de Securitate s-a întrunit din nou pentru a lua în discuție o nouă propunere, potrivit căreia urmau a fi admise simultan în ONU 16 din cele 18 state, cererile Mongoliei și Japoniei urmând a fi examinate în cadrul sesiunii următoare.

Propunerea a fost adoptată cu opt voturi și trei abțineri. România a obținut nouă voturi pentru admiterea în ONU, delegațiile Statelor Unite și Chinei abținându-se. Supusă votului Adunării Generale, rezoluția Consiliului de Securitate cu privire la admiterea în Organizația Națiunilor Unite a celor 16 state a fost adoptată. Alături de România au fost admise Albania, Iordania, Irlanda, Portugalia, Ungaria, Italia, Austria, Bulgaria, Finlanda, Sri Lanka, Nepalul, Libia, Cambodgia, Laosul și Spania⁷. Sprijinul acordat de sovietici în vederea admiterii în ONU își găsește explicația în faptul că, în acest mod, inițiativele lansate în cadrul acestei organizații de către URSS își găseau *pro domo* și necondiționat sprijinul a încă patru delegații ale unor state comuniste (Albania, Bulgaria, Ungaria și România), aflate în sfera sa de dominație.

În telegrama președintelui Consiliului de Miniștri al R.P. Române adresată președintelui celei de-a X-a sesiuni a Adunării Generale a ONU se arăta că: "Guvernul român declară că va urma cu fermitate înaltele principii ale Cartei Organizației Națiunilor Unite, că va susține toate inițiativele menite să ducă la îmbunătățirea colaborării între popoare, că își va aduce contribuția sa activă la îndeplinirea sarcinii fundamentale și supreme a ONU: apărarea și consolidarea păcii și securității internaționale"⁸.

7. Tănase Negulescu, *op.cit.*, pp.15-16

8. *Scântea*, 16 decembrie 1955

Precizând poziția României față de problematica vieții internaționale, prezentată în plenul celei de-a XI -a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, de altfel, prima la care România participă, reprezentantul delegației române declara: "Noi considerăm ca o datorie a noastră de prim ordin de a depune, alături de toate țările care au subscris pentru principiile Națiunilor Unite, eforturi în vederea apărării, refacerii și consolidării păcii, de a înlătura pericolul războiului și de a asigura securitatea internațională. Nu încapă nici o îndoială că, în problemele mari ale războiului și păcii, ale colaborării economice mondiale, noi formăm o singură lume care cere prezența și participarea pe picior de egalitate a tuturor țărilor mari și mici"⁹.

După ce a devenit membru al ONU, România a avut o contribuție activă la conferințele din 1958 și 1960, pentru codificarea dreptului mării, în 1961, la elaborarea Convenției privind dreptul diplomatic, iar în 1963 la cea privind dreptul consular. În 1968-1969 a participat la conferința care a adoptat Convenția cu privire la dreptul tratatelor. O contribuție importantă a dus România, prin inițiative, amendamente, intervenții, în cadrul Comitetului ONU cu privire la utilizările pașnice ale spațiului extraatmosferic și în cele două sub-comitete ale acestuia, juridic și tehnic, în Comitetul special pentru definirea agresiunii, în Comitetul special pentru studierea utilizărilor pașnice ale solului și subsolului mărilor și oceanelor peste limitele jurisdicției naționale. România a mai activat, de asemenea, în Comitetul pentru dezarmare de la Geneva și în Comitetul special pentru principiile privind relațiile prietenești și cooperarea între state.

În 1957, România a participat ca membru fondator la crearea Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, în 1961 aderă la Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), iar în 1965 aderă la Organizația Aviației Civile Internaționale (OACI) și la Organizația Interguvernamentală Consultativă pentru Navigația Maritimă (IMCO)¹⁰.

Pe fondul distanțării accentuate a statului român față de demersurile și acțiunile în planul politicii externe, derulate de blocul sovietic, dar și a percepției pozitive a statelor occidentale *vis-a-vis* de poziția românească, la începutul anilor '70, se produce admiterea României la Acordul General pentru Tarife și Comerț - GATT (1971), primirea la Fondul Monetar Internațional și la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (1972)¹¹.

Acest fapt a marcat intrarea României în întregul sistem de agenții și organisme specializate ale ONU, ea făcând parte evident și din organizațiile internaționale care au dobândit statutul de agenții specializate ale ONU după acest interval de timp. La baza politicii promovate de către statul român la Organizația

9. *Apud* Tănase Negulescu, *op. cit.*, pp.21-22, *Nation Unies. Documents officiels de l'Assemblée Generale. Onzième Session. Seances Plenieres*, New York, Document A/P. V 576, 13 noiembrie 1956

10. Romulus Neagu, *op.cit.*, p.44

11. Romulus Neagu, *op.cit.*, p.44

Națiunilor Unite au stat principiile egalității în drepturi a tuturor statelor, al respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, colaborării și avantajului reciproc și al nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța.

Preocupările și inițiativele României în cadrul ONU au vizat o seamă de direcții majore de acțiune: așezarea raporturilor dintre state pe baza unor norme și principii democratice, înfăptuirea dezarmării/dezarmării nucleare, întărirea păcii și securității internaționale, dezvoltarea cooperării și colaborării economice internaționale, lichidarea subdezvoltării și a colonialismului și creșterea rolului ONU în relațiile internaționale.

Perspectiva istorică evidențiază faptul că, de la admiterea sa în ONU și până la colapsul regimului comunist, România a parcurs o serie de etape în activitatea derulată în cadrul organizației, evoluând de la o obediență excesivă față de puterea hegemon în blocul comunist spre o vizibilă particularizare și autonomizare a poziției sale în sistem începând cu anii '60, favorizată și de deschiderea practică spre Occident, continuată și pe parcursul deceniului următor, pentru ca în anii '80 pe fondul înăspririi dictaturii lui Ceaușescu și pe cale de consecință, a izolării internaționale tot mai accentuate a țării, această activitate să cunoască o însemnată reducere.

Se impune atenției faptul că, în 1963 România adoptă o poziție singulară la ONU în raport cu blocul sovietic, votând pentru prima dată altfel decât acesta, în privința stabilirii unei zone denuclearizate în America de Sud¹².

Continuând același trend de "dizidență" în cadrul blocului sovietic, inițiat la începutul anilor '60, pe fondul disensiunilor din Pactul de la Varșovia și CAER, România promovează o politică de deschidere pe relația Vest, incomparabil mai vizibilă decât celelalte state-satelit ale Uniunii Sovietice, fapt de altfel, bine receptat în rândul democrațiilor occidentale. Demersurile românești de politică externă, din cursul anului 1967, ce au vizat stabilirea relațiilor diplomatice cu Republica Federală Germania, precum și poziția adoptată față de Israel și menținerea relațiilor diplomatice cu această țară în urma "războiului de șase zile", au asigurat României un profil extrem de pozitiv în percepția Occidentului față de ea. Relativ la ostilitățile militare recent încheiate, punctul de vedere românesc era prezentat în declarația guvernului cu privire la situația din Orientul Mijlociu, dată publicității la 11 iunie 1967, în care se arăta că, "desfășurarea evenimentelor a demonstrat că folosirea forței nu poate constitui un mijloc de rezolvare a problemelor litigioase dintre state..."¹³.

Consecutiv acestei stări de lucruri, cu ocazia deplasării delegației române la lucrările ONU de la New York, din iulie 1967, în cursul întrevederilor cu secretarul de stat american Dean Rusk și cu președintele Lyndon B. Johnson, au

12. Lavinia Betea, *Convorbiri neterminate. Corneliu Mănescu în dialog cu Lavinia Betea*, Ed. Polirom, Iași, 2001, p. 129

13. *Scânteia*, 11 iunie 1967

fost primite asigurări asupra faptului că Statele Unite și implicit statele occidentale, nu se opun și chiar sprijină candidatura ministrului român de externe la președinția Adunării Generale a ONU. În septembrie 1967, cu o majoritate covârșitoare de voturi, Corneliu Mănescu a fost ales președintele celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale a ONU, fiind primul demnitar din țările comuniste și singurul român ce a ocupat această funcție¹⁴.

România a participat nemijlocit la eforturile comunității internaționale având drept obiectiv accelerarea procesului de decolonizare, contribuind activ în 1960 la adoptarea "Declarației asupra acordării independenței țărilor și popoarelor coloniale"¹⁵. Subsumat acestei problematice, statul român a sprijinit afirmarea pe plan internațional a obiectivelor mișcării de nealinier. În acest sens, deși nu a fost membru al acesteia, România a deținut statutul de observator la "Grupul 77", sintagmă ce definea mișcarea de nealinier. Evoluția istorică a făcut ca, din a doua jumătate a anilor '80 pe fondul trecerii în plan secund a antagonismelor ireductibile sovieto-americane și în special după dispariția bipolarității balanței de putere la nivel global, survenită odată cu încheierea Războiului Rece, mișcarea de nealinier a intrat într-un accentuat și prelungit con de umbră.

Asigurarea universalității organizației a constituit o condiție importantă pentru eficiența activității acesteia. În acest sens, se remarcă, în virtutea bunelor relații statornicite, sprijinul constant pe care statul român l-a furnizat R.P. Chineze în vederea admiterii în ONU și implicit în Consiliul de Securitate ca membru permanent, fapt realizat în urma adoptării rezoluției Adunării Generale a ONU din 26 octombrie 1971, rezoluție adoptată la propunerea a 23 de state, printre care și România¹⁶.

Legat de problematica asigurării păcii și securității, președintele egiptean Anwar El Sadat aprecia demersurile principiale promovate de România "pentru reglementarea politică, justă și durabilă a situației din Orientul Mijlociu"¹⁷.

Inițiativa românească, lansată în noiembrie 1972, referitoare la îmbunătățirea activității și a funcționării mecanismelor organizației și organismelor sale, a primit o largă adeziune, inclusiv din partea unor state occidentale. În cursul dezbaterilor din Adunarea Generală, delegatul belgian aprecia că "inițiativa României întrunește în mod incontestabil considerația și aprecierea statelor membre"¹⁸. La rândul său, reprezentantul Iugoslaviei declara că "în acest spirit noi salutăm inițiativa guvernului României de a include pe agenda sesiunii punctul aflat, în prezent, în dezbateri"¹⁹.

14. Lavinia Betea, *op.cit.*, pp.172-187

15. *Basic Facts. About the United Nations*, United Nations, New York, 2000, pp.303-305

16. Victor Duculescu, *România la Organizația Națiunilor Unile*, Ed. Politică, București, 1973, ff.24-25

17. *Scânțeia*, 2 iulie 1974

18. *Scânțeia*, 24 noiembrie 1972

19. *Ibidem*

Exprimându-și punctul de vedere, reprezentantul Statelor Unite la ONU opina referindu-se la capacitatea organizației de a apăra omenirea de riscurile unui război: "Noi considerăm că ONU poate face aceasta și trebuie perfecționată pentru realizarea acestei sarcini. Apreciem că organizația are potențialul necesar pentru a face față încercărilor și a profita de posibilitățile deceniului '70. Tocmai din acest motiv delegația Statelor Unite sprijină inițiativa României, care a adus în dezbatere problema întăririi rolului ONU în viața internațională"²⁰.

În intervenția sa, reprezentantul nipon la ONU declara că: "Delegația japoneză sprijină rezoluția inițiată de România. Guvernul Japoniei manifestă un interes pozitiv în întărirea rolului ONU și, de aceea, salută inițiativa României de a aduce în atenția noastră această problemă. Noi apreciem faptul că delegația română, după intense consultări cu numeroase state aparținând unor diverse grupuri regionale, a elaborat cu atâta grijă acest proiect de rezoluție, care are acum peste 30 de coautori și merită a se bucura de un larg sprijin în plenară"²¹.

În ședința sa din 28 noiembrie 1972, Adunarea Generală a ONU a adoptat cu unanimitate de voturi proiectul de rezoluție elaborat de România, căreia i s-au alăturat în materializarea acestui demers, în calitate de coautori alte 31 de state, proiect ce a devenit rezoluția nr. 2925 (XXVII), intitulată "Creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite în menținerea și întărirea păcii și securității internaționale, în dezvoltarea colaborării între toate națiunile, în promovarea dreptului internațional în relațiile dintre state"²². Apreciind contribuția României, secretarul general al ONU, Kurt Waldheim, preciza: "Doresc să-mi exprim recunoștința și aprecierea pentru sprijinul acordat de guvernul și poporul român eforturilor ONU de a menține pacea și securitatea internațională. Știu foarte bine cât de interesat este guvernul țării dumneavoastră ca ONU să fie o organizație întărită, eficientă, capabilă de a se ridica la înălțimea marilor sale sarcini, țeluri și principii. Folosesc cu bucurie acest prilej pentru a-mi exprima grațitudinea pentru ajutorul primit din partea guvernului și poporului român și țin să-mi manifest convingerea că strâns a cooperare a țării dumneavoastră cu ONU va continua și în viitor"²³.

Aplicarea normelor de drept internațional în relațiile internaționale a constituit o preocupare însemnată a diplomației românești. În cadrul celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale a ONU, delegația României sublinia faptul că statul român consideră codificarea normelor de conduită internațională, în general codificarea dreptului internațional, "...unul din mijloacele de prim rang menite să contribuie la instaurarea primatului dreptului în relațiile internaționale..."²⁴.

20. *Ibidem*, 25 noiembrie 1972

21. *Ibidem*, 29 noiembrie 1972

22. *Apud* Tănase Negulescu, *op. cit.*, p.65, *Resolutions adoptees par l'Assemblée Generale au cours de sa vingt-septieme session*, New York, Doc. A/RES 97(XXVII)

23. *Scântea*, 3 decembrie 1972

24. *Apud* Tănase Negulescu, *op.cil.*, p.24, *Nation Unies. Documents officiels de l'Assemblée Generale. Vingt-et-deuxieme session*, New York, 1968, Doc A/C 6/ISR. 975, 20 octombrie 1967

În domeniul dezarmării, activitatea României la ONU a fost caracterizată de spirit constructiv, animată de dorința de a se obține rezultate notabile în această direcție, în interesul general al asigurării păcii și securității internaționale. Se impune atenției propunerea românească din 3 aprilie 1969 privind declararea unui "Deceniu de dezarmare al Națiunilor Unite, 1970-1980". Inițiativa României a figurat în raportul Comitetului de dezarmare adresat sesiunii a XXIV-a a Adunării Generale a ONU, precum și în raportul anual al secretarului general, U Thant²⁵. Aportul distinct al politicii externe românești în problema prevenirii confruntărilor militare și-a găsit materializarea în adoptarea prin consens în 1982, la propunerea României, a "*Declarației Adunării Generale a ONU cu privire la reglementarea pașnică a diferendelor dintre state*"²⁶. Făcând referire la contribuția românească în această direcție, reprezentantul Marii Britanii aprecia că: "nu ar fi fost posibil să se ajungă la un rezultat pozitiv fără eforturile delegației române"²⁷.

Pe aceleași coordonate se înscrie și adoptarea în 1985, la propunerea României, de către sesiunea Adunării Generale a ONU, a unui Apel Solemn adresat statelor aflate în conflicte militare în vederea încetării ostilităților, precum și a unui Angajament Solemn din partea statelor de a nu recurge la forță și la amenințarea cu forță. Deși principal aceste demersuri erau bine intenționate, în țară au îmbrăcat un pronunțat caracter propagandistic, materializate prin mitinguri și marșuri în sprijinul păcii, întocmirea de liste cu semnături de exprimare a adeziunii la aceste inițiative, ale cetățenilor români, aspectele în cauză vizând potențarea imaginii lui Ceaușescu pe plan mondial, în chip de "campion al luptei pentru pace".

Fiind apreciate o serie de acțiuni, inițiative și demersuri derulate în cadrul organelor, organismelor și programelor Organizației Națiunilor Unite, în perioada comunistă la București și-au desfășurat activitatea o serie de reprezentanțe ale organizației: Centrul de informare al ONU pentru România (1970), Reprezentanța Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare - PNUD (1972), Centrul european al UNESCO pentru învățământul superior (1972), Centrul Demografic ONU (1974).

Evaluând din perspectivă istorică inițiativele și demersurile României la ONU, în perioada regimului comunist, se poate aprecia ca fiind pozitiv bilanțul acțiunilor sale, demonstrând implicare față de marile probleme ale omenirii cu care forumul mondial a fost confruntat pe parcursul existenței sale.

După anul 1989, prezența și activitatea României în cadrul Organizației Națiunilor Unite, organizație cu vocație și legitimitate universală, reprezintă unul din obiectivele politicii externe a statului și se circumscrie obiectivului strategic

25. *România la negocierile de dezarmare*, Ministerul Afacerilor Externe, București, 1969, p.10

26. Traian Chebeleu, *Reglementarea pașnică a diferendelor internaționale. Inițiative ale României la Organizația Națiunilor Unite*, Ed. Politică, București, 1984, pp.49-50; pp.93-95

27. Traian Chebeleu, *op.cit.*, p.50

național de a racorda permanent România, ca partener capabil și activ, la acțiunile de promovare a securității la nivel global. Prin prezența sa în diferite structuri ONU, România are posibilitatea de a participa la procesul decizional cu impact atât asupra organizației mondiale, cât și a situației internaționale la nivel global și regional. În noul mediu internațional de securitate, România consideră că organizația mondială ocupă un loc esențial în dezvoltarea unui dialog constructiv între state și în eficientizarea acțiunilor de soluționare a problemelor globale²⁸.

România a fost membră a ECOSOC în perioadele 1965-1967, 1973-1976, 1978-1987 și 1990-1997²⁹. Totodată, România participă într-o serie de comitete, organe și programe din cadrul ONU între care: Conferința asupra Dezarmării (cu sediul la Geneva), Comitetul pentru folosirea pașnică a spațiului extraatmosferic, Comitetul special pentru operațiunile ONU de menținere a păcii, Comitetul ad-hoc pentru Oceanul Indian, Comitetul pentru Informații, Conferința pentru Dezarmare, Comitetul pentru eliminarea discriminării rasiale, Comitetul pentru drepturile economice, sociale și culturale, Comisia de Drept Internațional, Comitetul ONU pentru Programe și Coordonare, Comitetul pentru probleme Administrative și Bugetare (ACABQ), Comisia Economică a ONU pentru Europa, Subcomisia pentru prevenirea discriminării și protecția minorităților, Comisia ONU pentru droguri, Comisia ONU pentru Justiția Penală, Programul Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător³⁰.

România, prin prezența sa în diferite organe ale ONU, a avut posibilitatea de a participa la procesul decizional ce urma să influențeze în mod direct atât organizația mondială, cât și situația internațională la nivel global și în arii geopolitice de interes. România este implicată substanțial în eforturile internaționale de combatere a noilor provocări globale la adresa păcii și securității internaționale. Activitatea ONU oferă în continuare cadrul adecvat de afirmare a profilului României ca factor de stabilitate în regiune și în lume. În cadrul contribuției la operațiunile ONU de pace, România și-a asumat o serie de angajamente, participând la un număr important de misiuni, printre care cele din Irak-Kuweit, Arabia Saudită, Somalia, Angola, R.D.Congo, Etiopia-Eritreea, Kosovo, Bosnia-Herțegovina și Liberia.

La 23 octombrie 2003, România a devenit membru nepermanent al Consiliului de Securitate al ONU, pentru un mandat de doi ani (perioada 2004-2005), fiind pregătită să contribuie activ la promovarea păcii și securității internaționale, precum și la apărarea drepturilor și libertăților individuale, implicându-se nemijlocit în abordarea unor teme majore, de interes global. În același timp, România susține reforma ONU, inclusiv prin consolidarea rolului Consiliului de Securitate, pronunțându-se în favoarea creșterii numărului de

28. *Carta albă a securității și apărării naționale*, București, 2004, p.9

29. *Basic Facts*, pp.10-12

30. *Ibidem*, pp.21-33

membri și asigurarea transparenței în metodele sale de lucru. Pe perioada mandatului, România se va implica activ în dezbaterile și activitățile Consiliului de Securitate, referitoare la lupta împotriva terorismului și a celorlalte amenințări neconvenționale, consolidarea păcii în perioada post-conflict, stabilizare și reconstrucție democratică³¹.

Mandatul de membru nepermanent în Consiliul de Securitate, obținut de România, într-o perioadă deosebit de dinamică, cu evoluții determinante pentru destinul său european și euroatlantic, presupune responsabilități sporite în domeniul păcii și securității mondiale și oferă oportunități deosebite de dialog și conlucrare cu celelalte state partenere. În acest sens, a fost creat un mecanism de promovare a contactelor și consultări lor periodice cu membrii Consiliului de Securitate și cu ceilalți parteneri ai României, astfel încât să fie asigurată susținerea corespunzătoare a inițiativelor și eforturilor diplomatice întreprinse de România.

În exercitarea mandatului, România urmărește o serie de obiective prioritare, conform intereselor sale naționale și angajamentelor asumate pe scena internațională, cu precădere în cadrul ONU.

Printre reperele majore ale primului an de mandat, 2004, s-a remarcat exercitarea de către România a președinției lunare a Consiliului de Securitate, conform principiului rotației alfabetice, în cursul lunii iulie (responsabilitate care va reveni țării noastre și în cursul lunii octombrie 2005). Printre inițiativele cu impact major lansate de România în acest context s-a numărat promovarea unei teme-emblemă, "Cooperarea ONU - organizații regionale în procesele de stabilizare".

Totodată, urmare deciziilor unanime ale Consiliului de Securitate, România a asigurat președințiile Comitetelor 1518 (Irak) și 1540 (neproliferarea armelor de distrugere în masă), precum și funcția de vicepreședinte al Comitetului 1267 privind talibanii/Al Qaeda, organe subsidiare ale Consiliului de Securitate de maximă importanță și vizibilitate, în contextul abordării unor teme de relevanță acută ale agendei internaționale de securitate.

Printre dosarele în abordarea cărora țara noastră a avut, pe întreg parcursul anului 2004, o poziție constructivă și un aport substanțial figurează Balcanii de Vest, Irak, Sudan, Orientul Mijlociu. Și în cursul anului 2005 România va continua să acorde o atenție prioritară dosarelor respective, în strânsă corelare cu evoluțiile de pe spațiile respective și cu interesele sale naționale.

De asemenea, un interes deosebit va prezenta pentru România procesul reformei ONU și a Consiliului de Securitate în particular, în contextul lansării, la sfârșitul anului 2004, a Raportului Panelului pentru amenințări, provocări și reformă. De la intrarea în organizația mondială în 1955, România a mai deținut trei mandate în Consiliul de Securitate: 1962, 1976 - 1977, 1990 - 1991³².

31. *Carta albă a securității și apărării naționale*, București, 2004, p.9

32. *Basic Facts*, pp.8-9

Reține atenția faptul că în august 1990, când România deține a președinția Consiliului, au fost adoptate sancțiuni împotriva Irakului ca urmare a invadării și anexării Kuweitului, regimul lui Saddam Hussein fiind declarat agresor, fapt ce a marcat declanșarea mecanismelor de acțiune ale Națiunilor Unite în vederea restabilirii păcii și securității internaționale, grav afectate de agresiunea irakiană³³.

Securitatea națională implică participarea directă la menținerea stabilității regionale și internaționale, întrucât instabilitate a regională poate avea efecte de propagare cu o influență negativă asupra securității naționale.

Începând cu anul 1991, România s-a implicat activ în operațiuni ONU de menținere a păcii. Până în prezent, țara noastră a participat cu mai mult de 10.000 de militari în misiunile de menținere a păcii, cu un spectru variat de forțe: batalioane de infanterie și geniu, spital de campanie, poliție militară, capacități de transport, observatori militari, ofițeri de stat major. Palierul larg de operațiuni militare, de la cele umanitare și de re construcție până la cele de luptă, a contribuit în mod direct la perfecționarea instruirii și interoperabilității forțelor armate și la definirea măsurilor de adaptare a forțelor armate, în conformitate cu "lecțiile învățate" prin participarea la misiuni multinaționale³⁴.

În acest sens, forțe și formațiuni din cadrul Armatei României au participat la operațiuni în sprijinul păcii, sub mandat ONU, încheiate deja, astfel: *UNOSOM II (Somalia)* 06.07.1993-26.10.1994; *UNAMIR (Ruanda)* 06.03-15.04.1994; *UNAVEM III (Angola)* 01.06.1995-30.06.1997; *MONUA (Angola)* 30.06.1997-26.02.1999; *UNIKOM (Irak și Kuweit)* 23.04.1991-22.03.2003³⁵.

În prezent, sunt în derulare o serie de operațiuni: *MONUC (Congo)* din 23.10.1999; *UNMIK (Kosovo)* din 10.06.1999; *UNMEE (Etiopia și Eritreea)* din 09.10.2000; *MINUCI (Coasta de Fildeș)* din 15.06.2003; *UNAMA (Afganistan)* din 25.07.2003; *UNMIL (Liberia)* din 15.10.2003; *UNOR (Burundi)* din 05.01.2004³⁶.

La 23 septembrie 1998, România a devenit al 18-lea stat membru ONU, dintre cele 80 care au aderat la Sistemul Aranjamentelor de Forțe de Menținere a Păcii în Așteptare (UN Stand-by Arrangements), care a semnat Memorandumul de Înțelegere cu Națiunile Unite în acest domeniu. La 3 octombrie 1999, a devenit membru deplin al SHIRBRIG (Brigada Multinațională cu Capacitate de Luptă Ridicată a Forțelor ONU în Așteptare).

Componenta militară a ONU continuă să asigure, în special, misiuni de observare, de legătură cu forțele organizațiilor de securitate din spațiul geogra-

33. *Manuel de l'arAN Chronologie*, Bureau de l'information et de la presse, OTAN-III0 Bruxelles, Belgique, p.39

34. *Armata română în misiuni internaționale. 1991-2003*, Ed. "CORESI", București, 2004, *passim*

35. *Carta albă a securității și apărării naționale*, p.26

36. *Ibidem*, p.28

fic respectiv, de protecție, de monitorizare a aplicării acordurilor de încetare a focului și a măsurilor de dezarmare, demobilizare și de reîncadrare a foștilor combatanți.

În acest context, definirea legitimității intervențiilor umanitare, intrarea în vigoare a Convenției privind securitatea personalului Națiunilor Unite și asociat (ianuarie 1999) și aplicarea în operațiunile de menținere a păcii a normelor de Drept Umanitar Internațional au dominat tematica dezbaterilor din Consiliul de Securitate, precum și în Comitetul Special pentru operațiuni de menținere a păcii³⁷.

Pe lângă numărul actual, apreciabil, de militari și polițiști români desfășurați în diferite teatre, în operațiuni de menținere a păcii, contribuțiile anterioare la acest tip de operațiuni, deosebit de apreciate pe plan extern, au conferit deja României o excelentă vizibilitate și prestigiu în cadrul sistemului Națiunilor Unite.

România s-a pronunțat pentru folosirea mai eficientă a resurselor interne ale organizației, eliminarea paralelismelor din activitatea sa și utilizarea productivă a resurselor umane avute la dispoziție. Concentrarea cu prioritate asupra transformării organizației, potrivit pachetului de propuneri al Secretarului General, reprezintă o abordare pragmatică a stadiului actual al procesului de reformă ONU.

România susține adoptarea pachetului de propuneri de reformă managerială și instituțională prezentat în iulie 1998, de către secretarul general al ONU, Kofi Annan, pentru a asigura creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite ca forum mondial responsabil, transparent și eficient.

37. *Basic Facts*, pp.70-80